C/2024/6018

23.10.2024

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

Omsorgspersoner

(initiativudtalelse)

(C/2024/6018)

Ordfører: **Pietro Vittorio BARBIERI**

Rådgiver	Carlo GIACOBINI (for ordføreren)
Plenarforsamlingens beslutning	24.1.2023
Retsgrundlag	Forretningsordenens artikel 52, stk. 2
Kompetence	Sektionen for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab
Vedtaget i sektionen	25.6.2024
Vedtaget på plenarforsamlingen	10.7.2024
Plenarforsamling nr.	589
Resultat af afstemningen (for/imod/hverken for eller imod)	186/1/3

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU):

1.2. bemærker ([1]), at den europæiske plejestrategi ikke indeholder tilstrækkelige foranstaltninger til at støtte uformelle omsorgspersoners vilkår, og at direktiv (EU) 2019/1158 ([2]) i overensstemmelse med sit retsgrundlag kun finder anvendelse på personer, der er i et ansættelsesforhold. Udvalget opfordrer Kommissionen til at sætte emnet uformelle omsorgspersoner højt på den politiske dagsorden og at oprette en platform for udveksling af bedste praksis for at støtte medlemsstaterne i deres gennemførelse af brugbare løsninger for at afhjælpe de eksisterende mangler for uformelle plejere. Udvalget opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre anbefalingerne i Rådets henstilling om adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje af høj kvalitet ved at tage passende skridt til at vedtage politikker og foranstaltninger til at lette uformelle plejeres situation;

1.3. bemærker, at uformelle omsorgspersoners levevilkår ofte påvirkes negativt af psykisk og fysisk overbelastning samt marginalisering og isolation, og opfordrer til, at medlemsstaternes politikker tilskynder til et bredt udbud af lokalsamfundsbaserede langtidsplejetjenester af høj kvalitet;

1.4. bemærker, at uformel pleje i familien ofte er resultatet af et tvunget valg, som skyldes manglen på passende tjenester og støtte, og opfordrer til, at muligheden for selv at vælge samt reelle valgmuligheder sikres gennem passende politikker, sikkerhedstiltag, foranstaltninger og tjenester;

([1]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om familiemedlemmers plejerolle i forhold til personer med handicap og ældre: fænomenets eksplosive udbredelse under pandemien (EUT C 75 af 28.2.2023, s. 75).

([2]) Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1158 af 20. juni 2019 om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner og om ophævelse af Rådets direktiv 2010/18/EU (EUT L 188 af 12.7.2019, s. 79).

1.5. mener, at der er særlig høj risiko for burnout og psykisk og fysisk overbelastning blandt uformelle omsorgspersoner, navnlig inden for langtidspleje, og understreger, at medlemsstaterne hurtigst muligt bør indføre politikker, der sikrer udbredt adgang til aflastningstjenester og -løsninger til at bistå og beskytte uformelle omsorgspersoner (forebyggende medicin og aflastning);

1.6. bemærker, at der også er betydelig ulighed mellem kønnene inden for uformel pleje i familien, og opfordrer til at mindske denne ulighed ([3]) ved bl.a. at styrke og udvide gennemførelsen af de retningslinjer, der allerede er udstukket i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/1158 af 20. juni 2019 og den europæiske plejestrategi;

1.7. understreger, at uformel pleje i familien medfører materiel og immateriel fattigdom blandt de involverede personer og deres familier, og opfordrer til, at medlemsstaternes politikker omfatter foranstaltninger til at begrænse og forebygge disse virkninger, herunder en vurdering af, om der bør indføres passende økonomiske overførsler;

1.8. opfordrer medlemsstaterne til at være mere opmærksomme på at træffe bevidstgørelsesforanstaltninger for at tilskynde til og lette anvendelsen af langtidsplejetjenester og støtte blandt personer med behov for langtidspleje, deres familier, langtidsplejere og uformelle omsorgspersoner, herunder på regionalt og lokalt plan, som fastsat i henstilling 2022/C 476/01 ([4]);

1.9. mener, at det er af afgørende betydning, at uformelle omsorgspersoner kan beholde deres normale beskæftigelse og løn, og efterlyser en yderligere styrkelse og udvidelse af de former for arbejdsfleksibilitet, der er fastsat i direktiv (EU) 2019/1158;

1.10. bemærker, at uformelle omsorgspersoner i familien ofte ikke har mulighed for at finde et nyt job eller vende tilbage til deres tidligere job, når deres plejerolle ophører, og opfordrer til, at der i medlemsstaternes beskæftigelsespolitikker indføres incitamenter, garantier og løsninger med henblik på at sikre, at disse personer kan vende tilbage til lønnet beskæftigelse og drage nytte af deres erfaringer;

1.11. mener, at det med henblik på at overvåge virkningen af regler og lovgivning har stor betydning at råde over kvalitative og kvantitative data, der beskriver uformelle omsorgspersoners faktiske levevilkår. Udvalget opfordrer i denne forbindelse til, at der vedtages yderligere forskningsstrategier, navnlig i samarbejde med Eurofound, bl.a. med inddragelse af interessenterne;

1.12. opfordrer til, at omsorgspersoner i familien bliver omfattet af den internationale dag for pleje og støtte, således at de anerkendes i det europæiske plejesystem.

2. **Generelle bemærkninger**

2.1. EØSU har i en tidligere udtalelse ([5]) redegjort for baggrunden for emnet og suppleret det med yderligere undersøgelser og analyser vedrørende uformel pleje.

2.2. Udvalget for Social Beskyttelse (SPC) og Kommissionen (GD EMPL) har offentliggjort rapporten *Long-Term Care Report 2021 – Trends, challenges and opportunities in an ageing society*, som giver et yderligere samlet billede af emnet med mange nyttige detaljer til beskrivelse af virkningen af uformel pleje.

2.3. *Long-Term Care Report* beskriver navnlig de negative indvirkninger på den personlige indkomst og pensionsydelserne for personer, som varetager uformel pleje af ældre familiemedlemmer eller familiemedlemmer med handicap, som har behov for omfattende støtte, hvilket medfører fattigdom.

([3]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om strategi for ligestilling mellem mænd og kvinder (EUT C 364 af 28.10.2020, s. 77).

([4]) Rådets henstilling af 8. december 2022 om adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje af høj kvalitet (EUT C 476 af 15.12.2022, s. 1).

([5]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om familiemedlemmers plejerolle i forhold til personer med handicap og ældre: fænomenets eksplosive udbredelse under pandemien (EUT C 75 af 28.2.2023, s. 75).

2.4. Med direktiv (EU) 2019/1158 om balance mellem arbejdsliv og privatliv for forældre og omsorgspersoner blev rettighederne for omsorgspersoner udvidet ved at sikre dem fleksible orlovsordninger og ansættelsesvilkår, som gør det muligt for dem at tage sig af plejekrævende familiemedlemmer. Det indeholder foranstaltninger til at forene familie- og arbejdsliv og støtter ligestilling mellem kønnene på arbejdspladsen ved at tilskynde til en mere ligelig fordeling af familiemæssige forpligtelser mellem mænd og kvinder. Endelig er der med direktivet blevet indført yderligere garantier mod forskelsbehandling af forældre og omsorgspersoner på arbejdspladsen, idet ugunstig behandling på grundlag af familiemæssige forhold eller plejebehov forbydes.

2.5. Direktiv (EU) 2019/1158, som er blevet formelt gennemført i næsten alle medlemsstater, omhandler ikke situationen for uformelle omsorgspersoner, der ikke bestrider et andet job, eller som har givet afkald herpå for at opfylde og udføre deres uformelle plejeopgaver og -funktioner.

2.6. I den europæiske plejestrategi ([6]) fastlægges centrale mål om at forbedre plejen, herunder tilgængelighed, kvalitet, bæredygtighed, innovation og social inklusion. Der er planlagt foranstaltninger og aktiviteter for at nå strategiens mål, som kan omfatte fremme af bedste praksis, økonomisk støtte til plejeprogrammer, teknologisk innovation inden for pleje og samarbejde mellem medlemsstaterne.

2.7. I den europæiske plejestrategi opfordres medlemsstaterne til at »udforme støtteforanstaltninger for uformelle plejere, f.eks. rådgivning, psykologisk støtte, aflastningspleje og/eller tilstrækkelig finansiel støtte«, som ikke afskrækker fra at deltage på arbejdsmarkedet, »sammen med politikker til formalisering af uformel pleje«. Rådets henstilling af 8. december 2022 ([7]) handler om adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje af høj kvalitet. Denne henstilling vedrører »alle personer med behov for langtidspleje og alle formelle og uformelle plejere. Den gælder for langtidspleje på tværs af alle plejemiljøer«.

2.8. I henstillingen defineres »uformel pleje« som: langtidspleje, der ydes af en uformel plejer, nemlig en person i det sociale miljø omkring den plejekrævende person, f.eks. en partner, et barn, en forælder eller en anden person, som ikke er ansat som professionel langtidsplejer.

2.9. *I punkt 9 i henstilling 2022/C 476/01 hedder det:*

2.9.1. »Det henstilles til medlemsstaterne, at de indfører klare procedurer for at identificere uformelle plejere og støtte dem i deres plejearbejde ved at:

a) lette deres samarbejde med langtidsplejere

b) støtte dem i at få adgang til den nødvendige uddannelse, herunder inden for sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen, rådgivning, sundhedspleje, psykologisk støtte og aflastning samt støtte dem i at skabe balance mellem arbejds- og plejeforpligtelser

c) give dem adgang til social beskyttelse og/eller yde dem tilstrækkelig økonomisk støtte, samtidig med at det sikres, at sådanne støtteforanstaltninger ikke afholder dem fra at deltage på arbejdsmarkedet«.

2.9.2. I punkt 10, litra g), henstilles det videre til medlemsstaterne at: »træffe foranstaltninger til at oplyse personer med behov for langtidspleje, deres pårørende, langtidsplejere og uformelle plejere om de tilgængelige langtidsplejetjenester og støttetilbud, tilskynde dem til at benytte sig af dem og lette anvendelsen, herunder på regionalt og lokalt plan«.

2.10. *Europa-Parlamentets beslutning af 5. juli 2022 med titlen »Hen imod en fælleseuropæisk indsats vedrørende omsorgsydelser«* ([8]):

2.10.1. Europa-Parlamentet opfordrer i punkt 72 »indtrængende Kommissionen til at forelægge Europa-Parlamentet og Rådet et europæisk program for omsorgspersoner og som en del heraf et europæisk program for uformelle omsorgspersoner med en pakke af foranstaltninger på EU-plan vedrørende uformel omsorg, og opfordrer medlemsstaterne til at støtte denne europæiske strategi ved hjælp af ambitiøse og koordinerede foranstaltninger og nationale programmer med henblik på at identificere og anerkende de forskellige former for uformel omsorg, der ydes i Europa, og identificere forskellige behov hos forskellige grupper af omsorgspersoner, herunder unge og mobile omsorgspersoner, for at gøre det lettere at anmelde beskæftigelse og opnå forsikring og social beskyttelse, uanset deres forskellige bopælsmæssige eller administrative situationer og status«.

([6]) COM(2022) 440 final.

([7]) Rådets henstilling af 8. december 2022 om adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje af høj kvalitet (EUT C 476 af 15.12.2022, s. 1), i det følgende benævnt »henstillingen«.

([8]) Europa-Parlamentets beslutning af 5. juli 2022 om »Hen imod en fælleseuropæisk indsats vedrørende omsorgsydelser« (EUT C 47 af 7.2.2023, s. 30).

2.10.2. Europa-Parlamentet opfordrer videre i punkt 73 »medlemsstaterne til at overveje formalisering af uformel omsorg og forskellige finansielle støttemuligheder baseret på deres forskellige behov og realiteter med henblik på at sikre omsorgspersoner gode standarder for så vidt angår rettigheder, økonomisk støtte og social beskyttelse«.

3. **Baggrund for udtalelsen, herunder det omhandlede lovforslag**

3.1. I Kommissionens meddelelse om den europæiske plejestrategi ([9]) fremhæves det, at investering i den formelle plejesektor vil bidrage til at sikre, at uformel pleje bliver et valg snarere end en nødvendighed. Pleje af ens nærmeste har en høj social og økonomisk værdi. Derudover understreges det, at personer med omsorgsforpligtelser bør have mulighed for at vælge, i hvilket omfang de ønsker at kombinere pleje med lønnet arbejde. De bør derfor have adgang til tjenester, der sætter dem i stand til at forene deres omsorgsforpligtelser med deres arbejdsliv og nyde gavn af støtte og bistand (forebyggelse og screening) i overensstemmelse med deres livsvalg.

3.2. I betragtning D i Europa-Parlamentets beslutning af 5. juli 2022 hedder det: »der henviser til, at 80 % af al langtidspleje i Europa ydes af uformelle omsorgspersoner, som i altovervejende grad er kvinder, der er frataget retfærdige arbejdsvilkår, da de for det meste er ulønnede og/eller uden tilstrækkelig støtte, hvilket gør omsorg til et ekstremt kønsspecifikt spørgsmål; der henviser til, at levering af uformelle omsorgsydelser er forbundet med manglende rettigheder såsom sygeorlov og årlig ferie samt reduktion af beskæftigelsesfrekvensen i forbindelse med barsels-, fædre- og forældreorlov, øget fattigdom og social udstødelse, nedsat mental sundhed og øget følelse af social isolation og ensomhed, hvilket har en negativ indvirkning på deres fysiske og mentale sundhed, trivsel og sociale inklusion; der henviser til, at kvinders bidrag i form af ulønnet omsorgsarbejde lægger en anslået værdi på 11 billioner USD oven i den globale økonomi hvert år, hvilket svarer til 9 % af det globale BNP«.

3.3. I betragtning 11 i henstilling 2022/C 476/01 mindes der om, at »den anslåede værdi af de timer med langtidspleje, der ydes af uformelle plejere [...] anslås at udgøre omkring 2,5 % af Unionens BNP«. I betragtning 12 konkluderes det: »Det er ikke holdbart med en udbredt afhængighed af uformel pleje, og de formelle plejebehov og presset på de offentlige budgetter forventes at stige«.

3.4. I betragtning 20 i henstilling 2022/C 476/01 hedder det: »Uformel pleje har været afgørende i forbindelse med langtidspleje, idet uformelle plejere – overvejende kvinder – traditionelt udfører størstedelen af plejen, ofte på grund af mangel på tilgængelig og økonomisk overkommelig formel langtidspleje«.

3.5. På den anden side er der også mange, som af personlige årsager foretrækker at yde eller modtage uformel pleje. Men ydelsen af uformel pleje kan have negativ indvirkning på omsorgspersonernes fysiske og mentale sundhed og trivsel og er en væsentlig hindring for beskæftigelse, navnlig for kvinder. Dette har umiddelbar indvirkning på deres nuværende indkomst og påvirker deres ældreindkomst som følge af en reduceret optjening af pensionsrettigheder, som kan være endnu mere markant for plejere, som også har ansvar for børnepasning og et forældreansvar.

3.6. Det fremhæves i den europæiske plejestrategi, at pleje har alvorlige konsekvenser for uformelle plejere, herunder negative virkninger for deres nuværende og fremtidige indkomst og mentale sundhed. Ifølge strategien »yder [kvinder] størstedelen af plejen, og dette får dem ofte til at tilpasse deres arbejdsmønstre til omsorgsforpligtelser, herunder ved at tage karriereafbrydelser, arbejde på deltid eller helt og for tidligt forlade arbejdsmarkedet. Dette er især en udfordring for enlige forældre, hvoraf langt størstedelen er kvinder. Nogle står over for en dobbelt byrde i forbindelse med samtidig pasning af børn og andre familiemedlemmer, over for hvem de har forsørgerpligt. I 2019, lige inden pandemien brød ud, angav ca. en tredjedel (32,6 %) af kvinder i alderen 25-49 år uden for arbejdsstyrken (men kun 7,6 % af de erhvervsinaktive mænd), at omsorgsforpligtelser var hovedårsagen til, at de ikke søgte beskæftigelse«.

4. **Generelle bemærkninger**

Den europæiske plejestrategi:

4.1. skal øge alle interessenters muligheder for at dele deres erfaringer og lære af hinanden gennem gensidige læringsprogrammer inden for alle aspekter af pleje;

4.2. indeholder en opfordring til medlemsstaterne til at skabe betingelser, der gør det muligt for sundhedsplejeudbydere, herunder civilsamfundsorganisationer og socialøkonomiske aktører, at spille en aktiv rolle i udformningen og leveringen af plejetjenester af høj kvalitet, forbedre arbejdsvilkårene i sektoren og støtte de regionale og lokale myndigheders bestræbelser på at investere i plejetjenester;

([9]) I punkt 3.2.

4.3. kommer i lighed med direktiv (EU) 2019/1158 ikke udtrykkeligt ind på spørgsmålet om situationen for uformelle plejere, der ikke bestrider et andet job, eller som har givet afkald herpå for at udføre uformelle plejeaktiviteter, og angiver ikke, hvilke tiltag der kan træffes for at forbedre deres situation.

EØSU:

4.4. bemærker, at civilsamfundsorganisationer, sundhedsaktører og plejeafhængige personer oplever en reel kløft mellem den europæiske strategi, dens gennemførelse og virkeligheden i praksis. Udvalget bemærker ligeledes, at der er forskel på tværs af medlemsstaterne på, hvordan direktiv 1158/2019 finder anvendelse;

4.5. beklager, at adgangen til rettigheder begrænses, navnlig hvad angår økonomiske rettigheder og retten til information om de tilgængelige programmer, og at adgangen til støtte er kompliceret og ofte forbundet med uforholdsmæssigt store og komplekse administrative byrder og mangel på information;

4.6. bemærker, at det er nødvendigt at behandle spørgsmålet om social repræsentation, hvis man vil fremme gennemførelsen af passende og bæredygtige løsninger;

4.7. gentager, at der bør opnås øget viden gennem igangværende ad hoc-undersøgelser og statistikker. I den forbindelse kunne det være nyttigt at samarbejde med Eurofound eller endda gennemføre fremtidige studier sammen med agenturet;

4.8. opfordrer til social dialog på sektor- og virksomhedsniveau, så der kan gøres fremskridt med hensyn til arbejdets tilrettelæggelse, således at arbejdende uformelle omsorgspersoner bedre kan forene deres omsorgsrolle og arbejdsliv. Det handler på ingen måde om, at arbejdsgiveren skal finansiere støttefunktionen, men derimod om, at denne skal gøre det nemmere at udføre denne funktion gennem tilrettelæggelsen af arbejdet;

4.9. ønsker at sætte større fokus på menneskers selvbestemmelse med hensyn til at vælge at være uformelle omsorgspersoner, og ikke mindst på den plejeafhængiges selvbestemmelse, hvad angår valg og accept af uformel pleje. Det bør understreges, at det er vigtigt at skabe forudsætningerne for, at familiemedlemmer frit kan vælge, om de ønsker at blive hjemme i egenskab af omsorgspersoner;

4.10. mener, at gennemførelsen af plejestrategien bør ledsages af opbygning af robuste økonomisk overkommelige og tilgængelige sociale/institutionelle plejesystemer. Der er derfor behov for strukturelle investeringer i offentlige tjenester af høj kvalitet for at støtte plejeafhængige personer og familiemedlemmer, der yder uformel pleje. EØSU bemærker, at EPSU-CEMR-Sociale arbejdsgivere i deres fælles erklæring om gennemgangen af EU's økonomiske styring ([10]) gav udtryk for bekymring over Rådets mandat for forhandlingerne om gennemgangen af reglerne for EU's økonomiske styring og erklærede, at medlemsstaternes potentielle bestræbelser på at investere i sociale ydelser med borgernes trivsel for øje ikke må hæmmes af EU's regler for økonomisk styring ([11]). For at undgå utilsigtede automatiske konsekvenser af nye sparepolitikker opfordrer EØSU til, at medlovgiverne gennemfører yderligere og tilbundsgående undersøgelser af metoden for gældsholdbarhedsanalyse, inden de vedtager den nye forordning, navnlig i betragtning af de sociale følgevirkninger af de foranstaltninger, der kan forventes at blive truffet ([12]);

4.11. understreger, at den hyppige mangel på regelmæssig og langvarig beskæftigelse og manglende muligheder for karriereudvikling for beskæftigede uformelle omsorgspersoner skaber ulighed, svækker købekraften for familier, der satser på uformel hjælp, og forårsager materiel og immateriel fattigdom. Der er således tale om et samlet tab ud fra et økonomisk synspunkt, da det indebærer:

— tab af kvalificeret arbejdskraft (underbeskæftigelse i plejesektoren)

([10]) https://www.ccre.org/img/uploads/piecesjointe/filename/EU_Economic_Governance_review_EPSU_CEMR_Social_Employers_Joint_Statement.pdf.

([11]) Gennemgang af EU's økonomiske styring – Fælles erklæring fra EPSU-CEMR-Sociale arbejdsgivere.

([12]) Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om effektiv samordning af de økonomiske politikker og multilateral budgetovervågning og om ophævelse af Rådets forordning (EF) nr. 1466/97«, »forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1467/97 om fremskyndelse og afklaring af gennemførelsen af proceduren i forbindelse med uforholdsmæssigt store underskud«, »forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2011/85/EU om krav til medlemsstaternes budgetmæssige rammer« (EUT C, C/2023/880, 8.12.2023).

— tab af investeringer i uddannelse af den ansatte, der forlader sit job (efter eget valg eller på grund af en forpligtelse)

— tab i forbindelse med andelen af lønnet arbejde inden for pleje og støtte til personer med nedsat mulighed for at klare sig selv;

4.12. mener, at der er behov for at slå til lyd for retten til aflastning for alle. I løbet af de seneste to årtier er formelle plejere blevet stadig mere synlige aktører i forbindelse med tilrettelæggelsen af de sociale ordninger, og behovet for at støtte dem bør nu være en prioritet på den politiske dagsorden. Længere forventet levetid, overgang til pleje i hjemmet og mere inkluderende former for støtte er blot nogle af de ændringer, der påvirker de millioner af mennesker i EU, der dagligt tager sig af mennesker. Det er et politisk og folkesundhedsmæssigt spørgsmål, der bør være rettesnor for plejestrategierne for de mest sårbare i en bæredygtig balance mellem offentlig solidaritet og gensidig støtte inden for familier;

4.13. mener, at der er behov for omfattende støtte til mennesker inden for rammerne af de europæiske socialpolitikker samt for støtte og opmuntring til reformer af de nationale socialpolitikker.

5. **På vej mod politikker til støtte for uformel pleje i familien**

5.1. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at gennemføre Rådets henstilling om adgang til økonomisk overkommelig langtidspleje af høj kvalitet ved at tage passende skridt til at vedtage politikker og foranstaltninger til at lette uformelle plejeres situation. Udvalget noterer sig anmodningen fra de europæiske sammenslutninger af omsorgspersoner – bl.a. på baggrund af den høring, der blev iværksat i marts 2024 – om at udvide anvendelsesområdet for selve den europæiske plejestrategi, navnlig med henblik på at:

5.1.1. øge den formelle støtte ved at sikre og udvide viften af tjenester for uformelle omsorgspersoner til dækning af deres behov gennem et forslag om en europæisk plejegaranti ([13]) og ved at styrke gennemførelsen af de gældende bestemmelser;

5.1.2. sikre permanent adgang til plejetjenester, hvilket vil bidrage til at udligne forskellene i Europa eller inden for medlemsstaterne med hensyn til tilgængeligheden og prisoverkommeligheden af disse tjenester;

5.1.3. styrke tilgængeligheden af og adgangen til plejetjenester ved at fremme indrejsemulighederne og bevægeligheden for aktører fra lande uden for EU. EØSU foreslår, at der fokuseres på alle sundhedspersoner i Europa uanset indvandrerstatus og opholdsret;

5.1.4. styrke et bredt udbud af langtidspleje af høj kvalitet gennem foranstaltninger vedrørende uddannelse, herunder efteruddannelse, af formelle og uformelle plejere;

5.1.5. sikre aflastnings- og modtagelsestjenester og sundhedstjenester inden for forebyggelse og overvågning, herunder uformelle tjenester, navnlig i forbindelse med langtidspleje, bl.a. med henblik på at bekæmpe burnout, psykisk og fysisk overbelastning og misbrug;

5.1.6. sikre, at der anvendes omfattende beredskabstjenester i pleje- eller sundhedsmæssige nødsituationer;

5.1.7. sikre retten til selv at bestemme, om man vil være uformel omsorgsperson, ved at fjerne de væsentlige årsager, der påvirker sådanne beslutninger;

5.1.8. forebygge risici for fattigdom og materielle og immaterielle afsavn, herunder med særlige pengeoverførsler og økonomisk støtte, navnlig i forbindelse med langtidspleje og tilfælde af afkald på eller tab af lønnet arbejde;

([13]) EUT C 140 af 21.4.2023, s. 39 og EUT C 486 af 21.12.2022, s. 37.

5.1.9. træffe foranstaltninger til at opretholde og udligne indkomstniveauet for husstande og enkeltpersoner i forhold til andre sociale velfærdsordninger;

5.1.10. træffe foranstaltninger og yde støtte med henblik på at give uformelle omsorgspersoner, der har måttet give afkald på deres arbejde for at fokusere på plejeopgaver, mulighed for at vende tilbage til arbejdsmarkedet, genoptage deres karriereudvikling og beskæftigelse i faget og fastholde deres forbindelse til arbejdslivet;

5.1.11. bekæmpe situationer med kønsbestemt ulighed blandt uformelle omsorgspersoner, der er i beskæftigelse, ved bl.a. at styrke og udvide gennemførelsen af direktiv (EU) 2019/1158;

5.1.12. fremme pleje- og sundhedstjenester i hjemmet for at undgå risikoen for segregation og isolation, men også for at gøre det muligt at overvåge situationer med risiko for burnout eller misbrug;

5.1.13. overvåge fænomenet »uformel pleje« på europæisk plan og vurdere resultaterne af de foranstaltninger, der er indført inden for rammerne af plejestrategiens undersøgelses- og overvågningsmekanismer;

5.1.14. støtte udbredelsen af økonomisk overkommelige teknologier inden for telehjemmepleje, kommunikation og hjemmehjælp uden at det går ud over den menneskelige støtte;

5.1.15. medtage omsorgspersoner i familien i den internationale dag for pleje og støtte, således at de anerkendes i det europæiske plejesystem.

Bruxelles, den 10. juli 2024.

Oliver RÖPKE
Formand for
Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg